

Sayın Sadullah Ergin
Adalet Bakanı
Adres: 06659 Kızılay, Ankara, Türkiye
Faks: +90 312 419 33 70
E-posta: sadullahergin@adalet.gov.tr, iydb@adalet.gov.tr

2 Kasım 2011

Sayın Bakan,

Yedi uluslararası insan hakları örgütü¹ adına Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği'nden² üç trans insan hakları savunucusunun, geçtiğimiz günlerde hüküm giymesiyle ilgili en derin kaygılarımızı ifade etmek için size, bu mektubu yazıyoruz. 26 Ekim tarihinde Naz Güdümen, Buse Kılıçkaya ve Selay Tunç beş ayla bir buçuk yıl arası değişen sürelerde hapse mahkum edildi. Türkiyeli yetkililerle daha önce de iletişime geçtiğimizde belirttiğimiz gibi, trans insan hakları savunucularının tutuklanmalarının, şimdi de hüküm giymelerinin keyfi, yersiz olduğunu ve Türkiye'de trans bireylere karşı polis ve mahkemeler tarafından uygulanan sistematik ayrımcılığı ispatlar niteliktedir.³ Türkiye Hükümeti'nin bu kadınlara karşı yapılan tüm suçlamaları düşürmesini, polisin gücünü kötüye kullanmasına izin veren muğlak yasaları düzeltmesini ve trans bireylerin güvenlik ve refahlarını iyileştirme konusunda somut adımlar atmayı taahhüt etmesini talep ediyoruz. 26 Ekim 2011 tarihinde, Ankara 15. Asliye Ceza Mahkemesi kararını açıkladı. Son kararda Selay Tunç "polise direnmek" suçundan altı ay hapis cezasına çarptırıldı.

¹ Bu mektubu imzalayan örgütler arasında Uluslararası Gey ve Lezbiyen İnsan Hakları Komisyonu (IGLHRC), COC Hollanda, Trans* Eşitliği için Küresel Hareket (GATE), Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks Birliği Avrupa Bölgesi (ILGA-Avrupa), Transgender Avrupa (TGEU), ARC-International ve STP 2012, Uluslararası Trans Patolojizasyonunu Durdurma Kampanyası vardır.

² Pembe Hayat (Pembe Hayat Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transseksüel Dayanışma Derneği), homofobi ve transfobi kaynaklı tüm ayrımcılık ve şiddeti önlemek için çalışan Ankara merkezli bir örgüttür.

³ T.C. Adalet Bakanlığı'na ve İçişleri Bakanlığı'na üç trans insan hakları aktivistinin tutuklanması ile ilgili gönderilen ortak mektup (İngilizce) şu adreste görüntülenebilir:

<http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/pressroom/pressrelease/1288.html>

Ayrıca Pembe Hayat aktivistlerinin yaklaşmakta olan davası ile ilgili Türkiyeli yetkililere yazılan ortak İngilizce mektup için <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1208.html>

Türkçe mektup için: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1209.html>

Ayrıca IGLHRC, İnsan Hakları İzleme Örgütü, ILGA-Avrupa, COC Hollanda ve Pembe Hayat tarafından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a 26 Şubat 2010'da gönderilen mektup şu adresten görüntülenebilir: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/pressroom/pressrelease/1095.html>.

Naz Güdümen "polise hakaret" suçundan bir yıla ve buna ek olarak "polise direnmek" suçundan altı ay hapis cezasına çarptırıldı. Buse Kılıçkaya "polise direnmek" suçundan beş ay hapis cezasına çarptırıldı. Tunç ve Güdümen'in hapis cezaları aynı (sözde) suçu tekrar etmemeleri kaydıyla ertelenirken Kılıçkaya'nın cezası Temyiz Mahkemesi tarafından onaylanırsa, Kılıçkaya hapse mahkum edilecek.

Buse Kılıçkaya, Selay Tunç ve Naz Güdümen'in suçlu bulunması süreci 19 Temmuz 2010 tarihinde tutuklanmalarıyla başladı. Polis, kadınların kullandığı aracı, Ankara'daki Seyranbağları Mahallesi'nde seyrederken durdurdu ve tutuklu olduklarını bildirdi. Polis memurları kadınları zor kullanarak bekleyen polis aracına sürükledi. Kılıçkaya, polise kolunu incittikleri bilgisini verdi ki bu konuşmanın dava süresince polis memuruna hakaret olarak yanlış bir şekilde yorumlanmış olabileceğine inanıyoruz. Kadınlar polis karakoluna nakledildiler ve bırakılana dek yaklaşık beş saat alıkonuldular. 24 Haziran 2011 tarihinde kadınlar resmi olarak *Kamu Malına Zarar Vermek, Polise Hakaret, Polise Görev Yaptırmamak İçin Direnmek*⁴ ile suçlandılar, haklarında dava açıldı.

İlk tutuklamaların, vahşetin; sonraki suçlama ve mahkumiyetlerin birtakım faktörlerin birleşmesinden kaynaklandığına inanıyoruz: Transfobi; seks işçisi olan veya olabilir diye algılanan kişiler söz konusu olduğunda yasaların gözardı edilmesi; ve trans insan hakları savunucularını hak arayışından caydırma arzusu. Kılıçkaya ve Tunç, Pembe Hayat'ın kurucularından ve yönetim kurulu üyelerindedir, Güdümen ise aktif bir üyedir. Buse Kılıçkaya ve Selay Tunç'un tekrar hedef alınması gibi görünen bu olayla ilgili özellikle kaygılıyız. Size 18 Ekim 2010'da yazdığımız mektupta açıkladığı gibi, bu, Kılıçkaya ve Tunç'un bir ay içinde ikinci kez keyfi olarak polis tarafından tutuklanmasıydı.⁵ Atlanmaması gerekir ki o olayda mahkeme, sanıklara karşı delil yetersizliği nedeniyle suçlamaları düşürmüştü.⁶ Dava sırasında yargıç, polis memurlarını insan hakları savunucularına kötü muamelede bulunmaları nedeniyle azarlamış, giriştikleri tarzda bir müdahalenin "tamamen hatalı" olduğunu vurgulamıştı.

Polisin trans insan hakları savunucularına kötü muamelesi, anayasadaki (kanun önünde ayırım yapmadan tüm vatandaşların eşitliğini garantileyen) 10. Madde, (bireyin özel hayatının gizliliğini koruyan) 20. Madde ve (bireyin hareket özgürlüğünü garantileyen) 23. Madde dahil olmak üzere Türkiye'nin kendi yasalarını ihlal etmektedir.

Dahası, Türkiye'deki trans kişilerin gördüğü ayrımcı muamele uluslararası insan hakları yasalarıyla çelişmektedir. Avrupa düzeyinde, Avrupa Konseyi İnsan Hakları

⁴ Sorgu no: 2010/75420, Duruşma no : 2010/26414, İddianame no: 2010/9063

⁵ "Türkiye: Trans Hakları Savunucularına Karşı Suçlamaları Düşürün" bu web adresinden görüntülenebilir: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/pressroom/pressrelease/1222.html>

⁶ Türkiye'de travesti-transseksüel aktivistlere karşı açılan dava düştü, şu adreste görülebilir: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1234.html>

Komiseri Thomas Hammarberg, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu üye ülkelerin "trans bireylere yönelik transfobik suç ve olaylara karşı spesifik olarak koruma sağlayan nefret suçu yasalarını hayata geçirmesini" tavsiye etmiştir.⁷ 2011 İlerleme Raporu'nda, Avrupa Komisyonu, Türkiye'nin LGBT bireyler dahil olmak üzere tüm azınlıklara gerçek bir koruma sağlama konusundaki zorunluluğunu vurguluyordu.⁸ Avrupa Parlamentosu daha önce bu zorunluluğu 10 Şubat 2010'da, Türkiye Hükümeti'ne, Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde LGBT bireylerin korunmasının müzakere edilemez bir şart olduğunu hatırlatarak onayladı.⁹ Dahası Türkiye, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığa karşı mücadele konusundaki tavsiye kararını kabul ederek, şu prensiplerle ilgili olarak yükümlülüklerini de kabul etmiştir:

"Üye ülkeler, mağdurun cinsel yönelimi ya da cinsiyet kimliğinin fail için bir gerekçe oluşturduğundan mantıklı bir şekilde şüphelenildiği durumlarda, iddia edilen suç ve diğer olaylarla ilgili etkili, hızlı ve tarafsız soruşturmalar yapılmasını garantilemelidir; bu tür suç ve olaylara kanun güçleri veya resmi makam sahibi kişiler tarafından sebebiyet verildiği iddiası bulunduğu anda, soruşturmaya özellikle ilgi gösterilmeli, bu tür suçlardan sorumlu olanlar adalete teslim edilmeli ve uygun olan durumlarda cezai muafiyetten kaçınarak cezalandırılmalı."¹⁰

Birleşmiş Milletler benzer şekilde trans bireylere karşı yapılan ayrımcılığa koyduğu yasaklar konusunda net ve dolaysızdır. Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Ayrımcılığın Engellenmesi Komitesi (CEDAW), Temmuz 2010'daki periyodik Türkiye incelemesinde, trans kadınlar da dahil olmak üzere "çeşitli dezavantajlı kadın gruplarının korunmasız durumları" ile ilgili kaygılarını dile getirdi ve hükümetten bu toplumun bu zümresine karşı "ayrımcılığı engellemek için gerekli önlemleri almasını" istedi.¹¹

Mayıs 2010'da Evrensel Periyodik İncelemesi sırasında Türkiye, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık yapılmamasını garantileyen, Birleşmiş Milletler

⁷ "Evrensel Periyodik İnceleme Çalışma Grubu Raporu." Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi. On Beşinci Oturum Gündem maddesi: 6. 17 Haziran 2010. Şu adreste görülebilir:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/15session/reports.htm> .

⁸ Şu adreste görülebilir:

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/tr_rapport_2011_en.pdf

⁹ Avrupa Parlamentosu LGBT Hakları Grubu, "AB Parlamentosu Türkiye'nin AB Üyeliği için LGBT Haklarının zorunlu bir şart olduğunu yineliyor" 18 Şubat 2011: Şu adresten görüntülenebilir:

<http://bit.ly/sMtIZt>

¹⁰ AK Bakanlar Komitesi'nin üye ülkelere cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılıkla mücadeleye konusunda alınacak önlemler ile ilgili CM/Rec (2010) 5 numaralı tavsiye kararı (31 mart 2010 tarihinde Bakan Vekilleri'nin 1081'inci toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir) şu adreste görülebilir:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1606669>

¹¹ Türkiye Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Engellenmesi Komitesi'nin sonuç gözlemleri CEDAW/C/TUR/CO/6, July 30, 2010, şu adreste görülebilir:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/co/CEDAW-C-TUR-CO-6.pdf>

İnsan Hakları Konseyi'nden gelen bir tavsiyeyi kabul etti.¹² Geçtiğimiz günlerde Yargının ve Avukatların Bağımsızlığı BM Özel Raportörü devletlere şunları önerdi: "Cezai davalarda, doğrudan ya da dolaylı olarak cinsiyete dayalı ayırım yapmayan suç kanunu hükümleri benimsenmeli. Cezalar belirlenirken toplumsal cinsiyet perspektifi de göze alınmalı... Kadınların ve trans bireylerin özel ihtiyaçları gözaltı cezaları verildiğinde dikkate alınmalı."¹³

Taleplerimiz şunlardır:

1. Buse Kılıçkaya, Selay Tunç ve Naz Güdümen'e bu davayla ilgili olarak yöneltilen tüm suçlamalar düşürülmeli.
2. Polis ve mahkemelerin trans bireylere karşı kanunun uygulaması adı altında yaptığı ayrımcı muamelelere karşı bağımsız bir soruşturma açılmalı.
3. Sık sık trans bireyleri hedef almakta kullanılan yasalar düzeltilmeli ya da kaldırılmalı.
4. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile polisin yetki ve görevleriyle ilgili diğer yasalar, polisin trans bireyleri, insan hakları savunucularını taciz etmesini engelleyecek ve polisi yaptıklarından sorumlu tutacak şekilde değiştirilmeli.
5. Türkiye Hükümeti trans kişilerin haklarını koruyan bir yasa ile homofobi ve transfobi kaynaklı nefret suçlarını yasaklayan bir yasa da dahil olmak üzere, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğini de içeren ayrımcılık karşıtı yasaları TBMM'den geçirmeli.
6. Trans bireyleri de içeren cinsel azınlıklara nasıl muamele edileceği konusunda, gelecekte LGBT kişilere karşı meydana gelebilecek polis tacizi, saldırıları ve kötü muameleleri engellemek adına kanun güçlerindeki memurlara geniş kapsamlı bir eğitim verilmeli.

Bu davayla ilgili olarak yanıtınızı almak istediğimiz gibi, Türkiye Hükümeti ile trans bireylerle insan hakları savunucularını şiddet ve ayrımcılıktan koruyacak adımlar atma konusunda bir diyaloga girme fırsatını yakalamak da bizi sevindirecektir.

¹² "Evrensel Periyodik İnceleme Çalışma Grubu Raporu." Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi. On beşinci oturum gündem maddesi 6. 17 Haziran 2010. Şu adreste görülebilir: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/15session/reports.htm> .

¹³ "Genel Sekreterden yargının ve avukatların bağımsızlığı konusunda çalışan Özel Raportörün ara raporunu aktaran not." Altmış altıncı oturum, geçici gündemde Madde 69 (b). 10 Ağustos 2011. Şu adreste görülebilir: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/449/71/PDF/N1144971.pdf?OpenElement>.

Saygılarımızla,

Cary Allan Johnson
Genel Direktör,
Uluslararası Gey Lezbiyen İnsan Hakları
Komisyonu

Koen van Dijk
Genel Direktör,
COC Hollanda

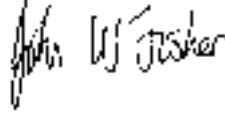
Mauro Cabral
Eş-Direktör,
GATE – Trans* Eşitliği İçin Küresel
Hareket

Evelyne Paradis
Genel Direktör,
ILGA-Avrupa

Maria Sundin,
Sekreter,
Transgender Europe

John Fisher
Eş-Direktör,
ARC International

Amets Suess
Koordinasyon Ekibi Üyesi
STP 2012, Uluslararası Trans Patolojizasyonunu Durdurma Kampanyası

CC:

Sayın Abdullah Gül, T.C. Cumhurbaşkanı
Sayın Recep Tayyip Erdoğan, T.C. Başbakanı
Sayın Sadullah Ergin, Adalet Bakanı
Sayın İdris Naim Şahin, İçişleri Bakanı
Sayın Fatma Şahin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı
Sayın Ayhan Sefer Üstün, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı